

Til lovforslag nr. L 114

Folketinget 2016-17

Tillægsbetænkning afgivet af Miljø- og Fødevarerudvalget den 21. februar 2017

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love

(Ny regulering af husdyrbrug m.v. og indførelse af generelle regler for anvendelse af gødning på arealer og for husdyrbrug m.v. som udmøntning af dele af fødevarer- og landbrugspakken samt ændringer som følge af VVM-direktivet m.v.)

[af miljø- og fødevarerministeren (Esben Lunde Larsen)]

1. Ændringsforslag

Miljø- og fødevarerministeren har stillet 6 ændringsforslag til lovforslaget. Ændringsforslagene er en genstilling af identiske ændringsforslag i udvalgets betænkning, som ved en fejl ikke blev bragt til afstemning ved 2. behandling.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 12. januar 2017 og var til 1. behandling den 19. januar 2017. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Miljø- og Fødevarerudvalget. Udvalget afgav betænkning den 8. februar 2017. Lovforslaget var til 2. behandling den 21. februar 2017, hvorefter det blev henvist til fornyet behandling i Miljø- og Fødevarerudvalget.

Møder

Udvalget har, efter lovforslaget blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet lovforslaget i 1 møde.

Spørgsmål

Udvalget har under den fornyede behandling af lovforslaget stillet 2 spørgsmål til miljø- og fødevarerministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger

Et flertal i udvalget (S, DF, V, LA, RV og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et mindretal i udvalget (EL, ALT, og SF) indstiller lovforslaget til *forkastelse*. Mindretallet vil stemme for de stillede ændringsforslag.

4. Politiske bemærkninger

Socialdemokratiets, Dansk Folkepartis, Venstres, Liberal Alliances, Radikale Venstres og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget er enige om, at den nye fosforregulering skal være mere miljøvenlig end den nuværende og dermed over en årrække føre til en bedre miljøbeskyttelse. Hvis den nye fosforregulering ikke fører til en positiv miljøeffekt, skal reguleringen målrettes yderligere, således at udledningen til fosforfølsomme recipienter reduceres. Senest i 2020 gennemføres der ud fra monitorering m.v. en vurdering af, om fosforreguleringen har den ønskede effekt.

Teknologiske løsninger og ny viden om fodring, udbringning, udledning og recirkulation af fosfor er i stadig udvikling og skal bringes i anvendelse. Flertallet er derfor enige om, at der på kort sigt skal gennemføres en fosforvidenssynthese, der beskriver fosfor som en naturressource og beskrive anvendelsen i landbruget og miljøpåvirkningen. Syntesen skal bl.a. fokusere på erhvervets muligheder for at optimere fodringen af husdyr, så fosforudledningen begrænses. Desuden skal syntesen indeholde en teknologiliste, der beskriver muligheder og potentialer for udvinding og recirkulation af fosfor, med henblik på at fosforoverskuddet i dele af landet kan ændres fra en miljøudfordring til en ressource, der kan udnyttes.

Socialdemokratiets og Radikale Venstres medlemmer af udvalget mener endvidere overordnet, at der er behov for at forhandle en ny ramme for fødevarer- og landbrugspolitikken i Danmark. Regeringens fødevarer- og landbrugspakke har skabt usikkerhed og ustabilitet for erhvervet, da pakken ikke er udtryk for den rette balance mellem hensyn til miljø, natur og EU-retten på den ene side og erhvervshensyn på den

anden side. Partierne mener, der er behov for ro og sikkerhed om landbrugets rammevilkår og ønsker, at fremtidens regulering af landbruget forankres bredt i Folketinget. Grundprincippet for den fremtidige regulering af dansk landbrug skal være en ambitiøs målrettet regulering af dansk landbrug, der sikrer erhvervet gode rammevilkår, mens der sættes omkostningseffektivt ind for at mindske landbrugets belastning af miljø, natur og klima sådan, at Danmark efterlever sine EU-retlige forpligtelser. Derudover ønsker partierne, at der igangsættes initiativer, der tager hånd om gælds- og finansieringsudfordringen i dansk landbrug, fremmer økologien, tager hånd om MRSA-udfordringen og sikrer gode løn- og arbejdsvilkår for ansatte i landbruget og følgeindustrien m.v. På den baggrund opfordrer S og RV regeringen til at indkalde til forhandlinger, der kan skabe rammerne for fremtidens fødevarer- og landbrugspolitik.

S og RV hilser de dele af lovforslaget velkommen, der tager udgangspunkt i Natur- og Landbrugskommissionens anbefalinger og forrige regerings Vækstplan for Fødevarer. S og RV deler således ønsket om en adskillelse af reguleringen af husdyrbrugets anlæg fra arealreguleringen. Den hidtidige trestrengede regulering har besværliggjort administrationen og øget risikoen for en uensartet retsanvendelse. Disse uhensigtsmæssigheder tages der hånd om gennem dette lovforslag, da al regulering af gødning samles i gødskningsloven, mens reguleringen af anlæg samles i en anlægsregulering.

S og RV mener, at det er et vigtigt skridt i retningen mod en målrettet og omkostningseffektiv regulering af dansk landbrug, at anlæg fremadrettet reguleres på baggrund af emissioner gennem stipladsmodellen. Partierne bakker op om den øgede fleksibilitet og de bedre produktionsvilkår, der følger heraf, og ønsker, at den emissionsbaserede regulering fremadrettet sikrer den rette balance i forhold til miljø og klimahensyn og hensynet til erhvervets rammevilkår.

S og RV ønsker endvidere, at det hævdede harmonikrav og lovforslaget i sin helhed skal resultere i flere arbejdspladser i Danmark. Eksempelvis gennem en forøget produktion af slagtesvin, der slagtes i Danmark og dermed bidrager til vækst og beskæftigelse i Danmark.

For så vidt angår den nye regulering af fosfor, noterer S og RV sig, at regeringen også her følger Natur- og Landbrugskommissionens anbefalinger og etablerer en direkte regulering af fosfor gennem fosforlofter. Partierne ser dog med bekymring på det lavere fosforbeskyttelsesniveau, som de fastsatte fosforlofter medfører på kort sigt, jf. tabel 1 i lovforslagets bemærkninger. Derfor ønsker S og RV, at der fastsættes ambitiøse krav til landmænds foderoptimering, mens der samtidig skal afsættes midler til fremme af miljøteknologi, der kan sikre bedre udnyttelse og fordeling af fosfor fra husdyrgødning – eksempelvis separering af husdyrgødning på bedrifterne, håndtering på biogasanlæg og afbrænding af husdyrgødning med efterfølgende udnyttelse af asken.

På samme vis har S og RV en forbrugermæssig bekymring for, hvordan lovforslaget vil påvirke beskyttelsen af drikkevandet i de nitratfølsomme indvindingsområder, og ser med stor alvor på, at det i svar til Folketinget anslås, at

det gennem kompensation for rådighedsindskrænkninger kan koste danske kommuner og dermed skatteydere mellem 2 og 4 mio. kr. at sikre, at drikkevandsressourcerne ikke påvirkes negativt af indeværende lovforslag. S og RV mener ikke, at dette er rimeligt over for danske drikkevandsforbrugere, og ønsker, at den fremtidige målrettede regulering af dansk landbrug sikrer, at vandpriserne ikke stiger som følge af landbrugets brug af kvælstof, da det er væsentligt, at regningen ikke havner hos forbrugerne.

S og RV er endvidere bekymrede for, hvorvidt der i lighed med forløbet omkring landbrugspakken vil opstå problemer i forhold til EU-retten. S og RV mener, der skal ske en korrekt implementering af EU-retten. S og RV ser med bekymring på, at det af lovforslagets bemærkninger fremgår, at det »ikke kan udelukkes, at EU-Domstolen vil kunne nå frem til, at udformningen af de generelle regler ikke opfylder VVM-direktivet og habitatdirektivet«. Det er partiernes opfattelse, at man så vidt muligt bør imødegå udfordringer i stil med denne, eksempelvis ved at man i de generelle regler kunne stille et skærpet krav om udbringningsteknik for ammoniakfølsom natur i kategorierne 1 og 2 og gennemføre en undersøgelse af, om der også skal stilles krav om udbringningsteknik i kategori 3-natur for at sikre, at naturen beskyttes bedst muligt og EU-retten overholdes på dette område.

S og RV kan på baggrund af ovenstående bemærkninger støtte lovforslaget, da det er partiernes samlede vurdering, at det er af væsentlig betydning for dansk landbrug, at der står et bredt flertal bag den fremtidige regulering af dansk landbrug, kombineret med, at de væsentligste elementer i lovforslaget er i tråd med Natur- og Landbrugskommissionens anbefalinger og Vækstplan for Fødevarer.

Endelig opfordrer S og RV regeringen til at indkalde til forhandlinger om en samlet landbrugspolitik, som kan sikre en ny fødevarer- og landbrugspolitik i balance, der samtidig skaber ro om erhvervets rammevilkår og håndterer de beskrevne udfordringer ved bl.a. dette lovforslag.

Efter Enhedslistens og Alternativets medlemmer af udvalgets opfattelse rummer lovforslaget mange betænkelige forhold, og der er en generel mangel på beskrivelse af dets konsekvenser for natur, miljø, sundhed og økonomi. EL og ALT finder det derfor også problematisk, at det ikke har været muligt at arrangere en høring om lovforslaget i udvalget, hvor man netop kunne få belyst lovforslagets konsekvenser på et detaljeret niveau. Partierne kan konstatere, at behandlingen af lovforslaget i lighed med flere af de øvrige lovforslag, der udmønter regeringens fødevarer- og landbrugspakke, hastes igennem Folketinget uden at give Folketingets medlemmer tilstrækkelig mulighed for at danne sig et overblik over konsekvenserne af lovforslaget.

På det foreliggende grundlag kan EL og ALT dog overordnet set konstatere, at den regulering, der indføres med lovforslaget, både med hensyn til miljøgodkendelser af husdyrprojekter og den generelle arealregulering på en række områder, udbygger konflikten mellem landbrugserhvervet og varetagelsen af vores fælles goder i form af natur, miljø og rent drikkevand.

Med lovforslaget vil bl.a. tilstanden i mange danske søer formentlig forringes på grund af en øget tilledning af fosfor. De foreslåede fosforlofter er betydeligt over den mængde fosfor, der fjernes med afgrøderne, og på arealer med høje fosfortal og på lavbundslande vil der derfor opstå en risiko for udvaskning af fosfor fra disse marker. Regeringen lægger desuden op til med lovforslaget, at der først efter 2022 kan tages stilling til, hvorledes der bedst muligt kan sikres mod tilbagegang i følsomme vandmiljøer forårsaget af fosfor, hvorfor den nødvendige regulering af fosfor til beskyttelse heraf først vil blive gennemført på et senere tidspunkt. EL og ALT mener, at denne tilgang er et udtryk for, at regeringen ikke tager vores natur- og miljøbeskyttelse alvorligt, og at regeringen burde tage advarslerne fra en række organisationer om, at lovforslaget er direktivstridigt, alvorligt.

EL og ALT mener desuden, at der med lovforslaget spilles hasard med et meget vigtigt fælles gode, nemlig vores grundvandsressource, og at det vil sætte vores drikkevandsforsyningsstruktur under pres. Lovforslaget tager ikke hånd om grundvandsforekomster uden for områder med særlige drikkevandsinteresser og de ikkealmene vandforsyninger i landområderne og behandler ikke de sundhedsmæssige aspekter, som en øget forurening af ikkealmene vandforsyninger i landområderne kan have.

Endvidere mener EL og ALT, at det er bekymrende, at der med lovforslaget gives vidtgående ministerbeføjelser til at ændre niveauet for natur- og miljøbeskyttelsesniveauet i både husdyrgodkendelser og arealreguleringen, uden at Folketinget skal inddrages.

EL og ALT mener, at det ville være helt oplagt, at man med en ny regulering på dette område havde benyttet lejligheden til at skabe en regulering, der også skulle bidrage til at nedbringe landbrugets klimaaftryk, men denne problemstilling er ikke håndteret i lovforslaget.

EL og ALT mener, det er meget betænkeligt, at lovforslaget flere steder kan være på kant eller måske i direkte konflikt med flere direktivforpligtigelser, bl.a. vandrammedirektivet og habitatdirektivet, endda mens EU-Kommissionen stadig forholder sig kritisk til den omstridte fødevare- og landbrugspakke, som dette lovforslag også er en udløber af. EL og ALT mener, at man, inden man går videre med lovforslaget, må se en egentlig EU-retlig vurdering af lovforslaget, som skaber et konkret overblik over, hvorvidt og på hvilke områder lovforslaget eventuelt er i strid med de EU-retlige forpligtelser.

I Danmark har vi forpligtet os til at nedbringe mængden af kvælstof og fosfor, øge beskyttelsen af grundvand og drikkevand og sikre vores natur endnu bedre. Den forpligtelse er vi langt fra i mål med, og EL og ALT mener, at man med lovforslaget decideret trækker i den forkerte retning, i forhold til at Danmark kan leve op til disse forpligtigelser.

Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget støtter indholdet i de politiske bemærkninger fra S og RV, men vil stemme imod lovforslaget. SF anerkender, at regeringen har lyttet til Natur- og Landbrugskommissionens anbefalinger på det generelle plan, men regeringen har desværre samtidig valgt at benytte det til at lave en voldsom deregulering, hvor erhvervet ensidigt tilgodeses, før der eventuelt i en fjern

fremtid skabes forbedringer for miljø og biodiversitet. Dette er i direkte modstrid med anbefalingerne fra Natur- og Landbrugskommissionen. Den postulerede miljømæssige status quo i lovforslaget er usikker og udokumenteret.

Inuit Ataqatigiit, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurinn var på tidspunktet for tillægsbetænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i tillægsbetænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i tillægsbetænkningen. Der gøres opmærksom på, at et flertal eller et mindretal i udvalget ikke altid vil afspejle et flertal/mindretal ved afstemning i Folketingssalen.

5. Ændringsforslag

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af miljø- og fødevareministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 1

1) Efter nr. 49 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 43 indsættes efter »husdyrbrug«: », et husdyrbrug-anlæg eller et gødnings- eller ensilageopbevaringsanlæg«, og efter »husdyrbruget« indsættes: », husdyranlægget eller gødnings- eller ensilageopbevaringsanlægget«.

[Ændringer som følge af lovens foreslåede anvendelsesområde]

2) Nr. 55 udgår.

[Lovteknisk rettelse]

3) Nr. 73 udgår.

[Korrekturrettelse]

Til § 2

4) Efter nr. 5 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 110, stk. 3, ændres »§ 19, stk. 5-7« til: »§ 19, stk. 5«.

[Konsekvensændring]

Til § 10

5) I stk. 3 ændres »§ 1, nr. 10« til: »§ 1, nr. 9«.

[Rettelse af henvisning]

6) I stk. 4 ændres »§ 41, stk. 2 og 4« til: »§ 41, stk. 2«.

[Rettelse af henvisning]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Efter den gældende lovs § 43 kan tilsynsmyndigheden umiddelbart nedlægge forbud imod fortsat drift af et husdyrbrug og eventuelt forlange husdyrbruget fjernet, hvis forureningen medfører overhængende alvorlig fare for sundheden.

Ved en fejl indeholder det fremsatte lovforslag ikke en ændring af bestemmelsen svarende til, at husdyrbruglovens anvendelsesområde foreslås ændret. Med den foreslåede ændring af lovens anvendelsesområde vil loven ikke alene finde anvendelse på husdyrbrug, men også på husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, der ikke indgår i husdyrbrug.

Ændringen betyder, at lovens § 43 ændres, således at tilsynsmyndigheden også kan nedlægge forbud og forlange fjernelse af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, der ikke indgår i husdyrbrug. Ændringen indebærer ikke i øvrigt ændringer i forhold til de situationer, hvor bestemmelsen finder anvendelse efter den gældende lov.

Til nr. 2

I det fremsatte lovforslags § 1, nr. 55, foreslås en ændring af husdyrbruglovens § 51, stk. 1, som følge af det foreslåede anvendelsesområde i lovens nye § 2, stk. 1, 2. pkt., og den foreslåede adskillelse af areal- og anlægsreguleringen. Den foreslåede ændring indebærer, at tilsynsmyndigheden får mulighed for også på bedrifter, hvor der ikke er husdyrbrug, men som har arealer, som modtager gødning, at udføre den kontrol, som bedriften ellers skulle udføre som egenkontrol, for bedriftens regning.

Bestemmelsen må imidlertid anses for unødvendig, idet det fremsatte lovforslag ikke indeholder bestemmelser om de pågældende bedrifters egenkontrol. Lovforslagets § 1, nr. 55, udgår derfor af lovforslaget.

Til nr. 3

Lovforslagets § 1, nr. 73, indeholder en korrekturrettelse af kommateringen i husdyrbruglovens § 86, stk. 2, og § 87, stk. 2. Rettelsen er imidlertid ikke korrekt, hvorfor nummeret udgår.

Til nr. 4

Der er tale om en konsekvensrettelse. Lovforslagets § 2, nr. 4, indeholder en ophævelse af miljøbeskyttelseslovens § 19, stk. 6 og 7. Ved en fejl er der ikke i det fremsatte lovforslag en samtidig konsekvensrettelse af henvisningen til bestemmelserne i miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 3.

Til nr. 5

Henvisningen i det fremsatte lovforslags § 10, stk. 3, til den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 1 om ændring af den gældende lovs § 4, stk. 2, er ikke korrekt, hvorfor den er rettet.

Til nr. 6

Det fremsatte lovforslags § 10, stk. 4, og bemærkningerne hertil indeholder ved en fejl henvisning til både husdyrbruglovens § 41, stk. 2 og 4. Lovforslaget indeholder dog alene en ændring af lovens § 41, stk. 2, hvorfor henvisningen til § 41, stk. 4, udgår.

René Christensen (DF) Pia Adelsteen (DF) fmd. Ib Poulsen (DF) Orla Østerby (KF) Lise Bech (DF) Karina Due (DF) Erling Bonnesen (V) Kristian Pihl Lorentzen (V) Thomas Danielsen (V) Torsten Schack Pedersen (V) Anni Matthiesen (V) Jacob Jensen (V) Carsten Bach (LA) Villum Christensen (LA) Mette Abildgaard (KF) Bjarne Laustsen (S) Lea Wermelin (S) nfmd. Christian Rabjerg Madsen (S) Jesper Petersen (S) Kirsten Brosbøl (S) Simon Kollerup (S) Søren Egge Rasmussen (EL) Maria Reumert Gjerding (EL) Christian Poll (ALT) Roger Matthisen (ALT) Sanne Bjørn (RV) Ida Auken (RV) Trine Torp (SF) Pia Olsen Dyhr (SF)

Inuit Ataqatigiit, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	46	Socialistisk Folkeparti (SF)	7
Dansk Folkeparti (DF)	37	Det Konservative Folkeparti (KF)	6
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	34	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Enhedslisten (EL)	14	Tjóðveldi (T)	1
Liberal Alliance (LA)	13	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Alternativet (ALT)	10	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	1
Radikale Venstre (RV)	8		

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 114

Spm.nr.	Titel
77	Spm. om muligheden for en konkret vurdering af BAT-kravet på husdyrbruget, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
78	Spm. om undtagelse fra stipladsmodellens beregninger m.v., til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå

Oversigt over bilag vedrørende L 114

Bilagsnr.	Titel
8	Betænkning afgivet den 8. februar 2017
9	Udkast til tillægsbetænkning